Lieta Nr.11390044318
Lietas arhīva Nr. K73-2086-18/45
ECLI:LV:ZRT:2018:1218.11390044318.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Tukumā 2018.gada 18.decembrī

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese A.Kasakovska,
piedaloties prokurorei S.Janševskai,
aizstāvim G.Barakam,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu

/pers. B/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 260.panta 1.[1] daļas.

Aprakstošā daļa

Apsūdzētais /pers. B/ vadīja transportlīdzekli un pārkāpa ceļu satiksmes noteikumus, kā rezultātā cietušajam nodarīti vidēji smagi miesas bojājumi.

2018.gada 23.jūnijā ap pulksten 14.00 /pers. B/, vadīja automašīnu *BMW 525*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, pa ceļu Tukums – Kolka virzienā uz Kolku, nepārliecinoties par satiksmes kustības drošību, veica nogriešanās manevru pa kreisi uz mazākas nozīmes ceļu Brīvnieki –Dzirciems –Jēči, tādējādi nedeva ceļu pa pretējo ceļa pusi braucošajai automašīnai *VW Polo*, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, kuru vadīja /pers. C/ un tā rezultātā izraisīja sadursmi ar automašīnu *VW Polo.*

/pers. B/ pārkāpa Ceļu satiksmes noteikumu 57.punktu, kas noteic, ka pirms jebkura manevra – braukšanas sākšanas, pārkārtošanās, nogriešanās, apgriešanās braukšanai pretējā virzienā, apdzīšanas, transportlīdzekļa apturēšanas u.tml. – transportlīdzekļa vadītājam jāpārliecinās par ceļu satiksmes drošību un par to, vai netiks traucēti citi ceļu satiksmes dalībnieki [..] un 76.punktu, kas noteic, ka nogriežoties pa kreisi [..] bezsliežu transportlīdzekļa vadītājam jādod ceļš pretim braucošajiem transportlīdzekļiem [..].

Ceļu satiksmes negadījuma un Ceļu satiksmes noteikumu prasību pārkāpuma rezultātā automašīnas *VW Polo* vadītājai /pers. C/ nodarīti vidēji smagi miesas bojājumi, kas rada ilgstošus veselības traucējumus uz laiku virs 21 dienas:

- krūšu kurvja labās puses 5.-8.ribu lūzumi; labā spieķa kaula lūzums tipiskā vietā; labā elkoņkaula ielenveida izauguma atrāvuma lūzums; labās ceļa locītavas sasitums ar asinsizplūdumu un ādas nobrāzumiem; labā apakšstilba lielā lielakaula mediālās potītes lūzums.

Ar savām darbībām /pers. B/ izdarīja Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļā paredzētu noziedzīgu nodarījumu.

Motīvu daļa

Tiesas sēdē /pers. B/ pilnīgi atzina savu vainu viņam inkriminētajās darbībās, lūdza neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

Tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainīgumu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499.pantu, tiesa pieņēma lēmumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, pārbaudot pierādījumus par cietušās pieteikto kaitējuma kompensāciju.

/pers. B/ darbības pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 260.panta 1.[1] daļas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46.panta otro daļu, tiesa, nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību. Savukārt, atbilstoši šīs normas trešajai daļai, nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošus un pastiprinošus apstākļus.

Ar IeM Informācijas centra Sodu reģistra izziņu, pierādīts, ka /pers. B/ agrāk nav tiesāts un nav administratīvi sodīts (lietas 56.lapa).

/pers. B/ darba devējs raksturo viņu pozitīvi: no 2012.gada 15.oktobra līdz 2017.gada 31.augustam strādājis par pārdevēju-konsultantu, 2017.gada 1.septembrī paaugstināts amatā par vecāko pārdevēju, 2018.gada 1.septembrī sāka pildīt veikala administratora pienākumus. Savus darba pienākumus veic apzinīgi un profesionāli, uzticētos pienākumus veic godprātīgi, precīzi un laikā. Strikti ievēro atbildības robežas, spēj organizēt savu darbu (lietas 89.lapa).

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.panta trešo daļu, Krimināllikuma 260.panta 1.[1]daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums klasificējams kā mazāk smags noziegums, par kuru Krimināllikuma 260.panta 1.[1] daļas sankcija paredz piemērot brīvības atņemšanu uz laiku līdz trim gadiem, vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai piespiedu darbu, vai naudas sodu.

Tiesa uzskata, ka /pers. B/ nosakāms likumā paredzētais sods piespiedu darbs, jo viņš ir darba spējīga persona.

Tiesa secina, ka nav piemērojams naudas sods kā vieglākais no soda veidiem, turklāt, vērtējot ziņas par /pers. B/ ienākumiem, secināms, ka apsūdzētajam nav iespēju izciest šādu sodu likumā paredzētajā apmērā un laikā.

Ziņas par apsūdzētā personu, attieksme pret izdarīto, kā arī noziedzīgā nodarījuma apstākļi liecina, ka nav samērīgi noteikt brīvības atņemšanas sodu.

Tiesa uzskata, ka sabiedrībā izciešamais sods – piespiedu darbs var sasniegt Krimināllikuma 35.pantā noteikto soda mērķi: aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas. Tiesas ieskatā, šis soda veids gan labo un disciplinē vainīgo, gan arī dod ieguldījumu sabiedrības labā. Nosakot citu veida sodu, kas saistīts ar izolāciju no sabiedrības, pārtraucot darba attiecības, tiesas ieskatā, nebūtu

sasniedzams soda mērķis, īpaši, sodītās personas resocializācija.

Krimināllikuma 260.panta 1.[1] daļa neparedz papildsoda, transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas piemērošanu.

Tiesa, izvērtējot /pers. B/ pieļautos Ceļu satiksmes noteikumu 57., 76.punkta pārkāpumus, uzskata, ka šāds papildsods nav piemērojams arī saskaņā ar Krimināllikuma 44.panta trešo daļu. /pers. B/ ir ilgstoša transportlīdzekļa vadītāja pieredze, viņš agrāk nav izdarījis pārkāpumus ceļu satiksmē (lietas 56.lapa).

Kā atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu tiesa vērtē apsūdzētā vaļsirdīgo atzīšanos izdarītajā, tā nožēlošanu.

Tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, veicinājis procesa norisi, piesakot lūgumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, kas liecina par viņa attieksmi pret apsūdzību.

Tiesa nekonstatē Krimināllikuma 48.pantā paredzētos apsūdzētā atbildību pastiprinošos apstākļus.

Cietusī iesniegusi kaitējuma kompensācijas pieteikumu 816,30 *euro* par materiālo kaitējumu, ko veido ārstēšanās izdevumi, iegādātie medikamenti, tehnisko ārstniecības palīglīdzekļu iegāde un noma – 686,30 *euro*, ceļa izdevumi par sabiedriskā transporta izmantošanu, lai nokļūtu uz ārstu konsultācijām un fizioterapijas procedūrām – 130 *euro*, izdevumi par juridisko palīdzību 320 *euro* un 20 000 *euro* par morālo kaitējumu.

Tiesas sēdē cietusī iesniedza AAS "BTA Baltic Insurance Company" informāciju par iespējamo apdrošināšanas atlīdzību par ārstēšanas izdevumiem 686,30 *euro* un nemateriālajiem zaudējumiem 7912 *euro* (lietas 80.-82.lapa), uzturēja materiālā kaitējuma kompensāciju par ceļa izdevumiem 130 *euro*, daļēju morālā kaitējuma kompensāciju 12 088 *euro,* ko nav aprēķinājis apdrošinātājs, un izdevumiem par juridisko palīdzību 320 *euro* (lietas 74.-76.lapa).

Apsūdzētais /pers. B/ atzina materiālā kaitējuma kompensāciju par ceļa izdevumiem, juridiskās palīdzības izdevumiem, neatzina morālā kaitējuma kompensāciju, ņemot vērā apdrošinātāja sniegto informāciju.

Kriminālprocesa likuma (turpmāk tekstā KPL) 350.pants nosaka, ka kompensācija ir naudas izteiksmē noteikta samaksa, ko persona, kura ar noziedzīgo nodarījumu radījusi kaitējumu, samaksā cietušajam kā gandarījumu par morālo aizskārumu, fiziskajām ciešanām un mantisko zaudējumu.

Tiesa uzskata, ka pamatots un apmierināms cietušas pieteikums par ceļa izdevumu 130 *euro* atmaksu, kas radušies pirmstiesas procesā, tie pierādīti ar autobusu biļetēm (lietas 83.-88.lapa). Apmierināms arī cietušās pieteikums par juridiskās palīdzības izdevumu 320 *euro* atmaksu. Tie radušies, sastādot cietušās kaitējuma kompensācijas pieteikumu, konsultējot, pārstāvot cietušo tiesas sēdē, pierādīti ar rēķinu (lietas 77.lapa).

Izvērtējot cietušās /pers. C/ liecības, AAS "BTA Baltic Insurance Company", informāciju par iespējamo nemantiskā kaitējuma apmēru (lietas 80.-82.lapa), tiesa secina, ka cietušajai nav nosakāma kaitējuma atlīdzība šajā kriminālprocesā, izskaidrojot tiesības sniegt prasību civiltiesiskā kārtībā, ja apdrošinātājs neatlīdzinās par visu radīto kaitējumu.

Kaitējuma kompensācijas saņemšanas kārtības regulējums cietušajiem Krimināllikuma 260.pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā būtiski atšķiras no vispārējās kārtības, kāda noteikta Kriminālprocesa likuma 26.nodaļā. Kaitējuma kompensācijas veidu, apmēru un saņemšanas kārtību bez Kriminālprocesa likuma 26.nodaļā ietvertajām normām, Civillikuma 1635.panta (2006.gada 26.janvāra likuma redakcijā) regulē arī Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums un 2014.gada 17.jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.340 „Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem".

Atbilstoši 2010/2011.gada Augstākās tiesas apkopojumā „Tiesu prakse par morālā kaitējuma kompensāciju kriminālprocesā" izteiktajām atziņām tiesai, izvērtējot pieteiktā morālā kaitējuma kompensācijas apmēru, ir jāņem vērā izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, aprēķinātā, vēl neizmaksātā apdrošināšanas atlīdzība, kā arī iespējamā apdrošināšanas atlīdzība, neatkarīgi no tā, vai cietusī persona nav paspējusi iesniegt iesniegumu par apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanu vai vispār nevēlas to darīt. Pretējā gadījumā tiktu pārkāptas apsūdzētā tiesības paļauties uz civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu (*skat.* www.at.gov.lv).

Tiesa vērtē to, ka tiesu prakse apkopota laikā, kad bija spēkā 2005.gada 17.maija Ministru kabineta noteikumi Nr.331"Noteikumi par apdrošināšanas atlīdzības apmēru un aprēķināšanas kārtību par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem", kuri noteica konkrētu atlīdzības apmēru par personai nodarītajiem nemateriālajiem zaudējumiem.

Lai gan cietusī ir norādījusi, viņasprāt, nodarītā morālā kaitējuma apmēru 20 000 *euro,* no šīs summas atņēmusi apdrošinātāja iespējamās atlīdzības apmēru, tiesa secina, ka morālā kaitējuma atlīdzība nav nosakāma ar šo spriedumu krimināllietā.

Apdrošinātāja sniegtā informācija liecina, ka cietušajai kompensācija par ārstēšanās izdevumiem un nemateriālo kaitējumu tiks izmaksāta tikai pēc tiesas nolēmuma stāšanās likumīgā spēkā. Apdrošinātājs veicis tikai provizorisku aprēķinu, turklāt, norādījis uz dubulta kompensācijas izmaksas mehānisma nepieļaujamību. Tiesa uzskata, ka konkrētajā gadījumā nav ņemama vērā iespējamā maksimālā apdrošināšanas atlīdzība, tas neatbilstu cietušās interesēm.

Tiesa vērtē cietušās liecības arī par to, ka, piesakot morālā kaitējuma kompensāciju, ņemtas vērā iespējamās ķirurģiskās manipulācijas nākotnē, bet to veikšanas nepieciešamība atkarīga no cietušās turpmākā veselības stāvokļa, ārsta slēdziena. Šis fakts var ietekmēt cietušajai nosakāmo kompensācijas apmēru.

Tiesa, neatliekot lietas iztiesāšanu, nevar izlemt par /pers. C/ nosakāmo morālo kaitējumu. Tiesas ieskatā, lietas izskatīšana, nenosakot kaitējuma atlīdzību kriminālprocesā, atbilst vienam no kriminālprocesa pamatprincipiem – tiesībām uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, jo arī apdrošināšanas atlīdzības izmaksa cietušajai atkarīga no sprieduma spēkā stāšanās.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 350.panta trešajai daļai cietušajiem ir tiesības prasīt kaitējuma atlīdzināšanu Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 523., 527., 528., 529., 530., 531., 350. pantu,
Tiesa nosprieda

/pers. B/ atzīt par vainīgu un sodīt pēc Krimināllikuma 260.panta 1.[1] daļas ar piespiedu darbu uz simts divdesmit stundām.

Uzlikt pienākumu /pers. B/ desmit darba dienu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā pieteikties soda, piespiedu darba, izpildei Valsts probācijas dienesta Tukuma teritoriālajā struktūrvienībā.

/pers. B/ piemēroto drošības līdzekli, dzīvesvietas maiņas paziņošana, negrozīt līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

Piedzīt no /pers.B/ /pers.C/labā kompensāciju par mantisko zaudējumu 130 *euro* (simts trīsdesmit *euro*), izdevumus par juridiskās palīdzības sniegšanu tiesā 320,40 *euro* (trīs simti divdesmit *euro,* 40 centi), kopā 450,40 *euro* (četri simti piecdesmit *euro,* 40 centi).

Morālā kaitējuma kompensāciju nenoteikt.

Izskaidrot cietušajai /pers. C/ tiesības prasīt kaitējuma atlīdzību Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas, 2019.gada 11.janvāra, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Tiesnese A.Kasakovska